

◆ ST. OLAV ◆

Nr. 51-52

Oslo, den 20. desember 1935.

47. årg.

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig- i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 17340 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10-2 og 4-7. Lørdager fra 10-1. De øvrige dage fra kl. 10-4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3-4.

INNHold: K. Kjelstrup: Jul i hjertes og hjem — Nu er julelys tendt — H. J. I.: Min jul i Paris — Mariakirkens ruiner i Oslo — Roquette ved E. F.: Ukjente helter — Johs. Jørgensen: Bethlehemsstjernen — De små oppmerksomheter — Cordula Peregrina ved — Id: Eg er din Gud — Fr. Mullins: Midnattsmesse i tropene — Et nytt evangeliefunn — Bernh. Franke: Fra min dukkestue — Barnet — en juleskisse — Biskop Mangers i Stockholm — I kikkerten — Bokanmeldelser — Hjerhjemme — og derute — Gudstjenester — Ukekalender.

Jul i hjertes og hjem.

*Nu tennes igjen dine hjertes
og sorgene kryper i skjul,
velsignet av ventende hjertes
du kommer, du strålende jul.
Du bragte fra sollandets kyster
til jorden så herlig en gjest,
og natten, så knugende dyster,
blev gjort til en lysenes fest.*

*Du kjenner ei alder og elde,
du føler ei årenes gang —
så stor i din strålende velde,
så ung i din jublende sang.
Hvor mennesker hulker og stønner,
i hjertes og hjem går du inn
med soar på de bevende bønnen,
med fred for det lengtende sinn.*

*O jul, du forunderlig store,
ha takk for ditt signede bud
om Ham som av hjærlichkeit gjorde
sig ringe i hjærlichets skrud.
Vi trenger så sårt til å minnes
i jordlivets sorger og savn
at lykken og freden kun finnes
hos Barnet i Fomfruens favn.*

*I grævær og solløse dager,
i mismodets vinter og vø
der skinner en lysning så fuger,
når vintersolhverv er å se,
Slik kommer du, jul, til oss arme
som bærer på brøde og brøst,
og kaller i Frelserens arme
med klokkenes malmfulle røst.*

*Se, vandreren stanser og lytter
med tårer den hellige kveld
til sangen fra hus og fra hytter —
han kjenner de toner så vel.
„O Gud, la mig atter få doele
oed krybben i brennende bønn“ —
så hvisker han stille — „og knele
for BARNET, din evige Sønn.“*

*Du signede jul, la ditt minne
bli hellig i hjerter og hjem,
da blir Han vår sol som skal skinne
og lyse på livsveien frem.
La sangen fra Bethlehem tone
i hjertene livsdagen lang,
til engang for Frelserens trone
vi synger de saliges sang.*

R. Kjelstrup.

Nu er julelys tendt —

«Nu er julelys tendt» — synger vi. Ja, vi vet at der er tendt for oss, men det kunde vel være verd å overveie om de også er tendt i oss.

«Bered Herrens vei!

Jevn hans stier!

Hver dal skal fylles og hvert fjell skal senkes!

Det som er kroket, skal rettes ut!

Det ujevne skal bli en banet vei!

Og alt kjød skal skue Guds frelse!»

I adventstiden har vi levet i kirkens liturgi med hele den brennende lengsel om den tolker — Israels lengsel etter Frelserens komme som denne lengsel blev uttrykt gjennom årtuseners profetier. Og nu er oppfyllelsen kommet — hvad der var lengsel er nu oppnådd mål.

Men — har vi nådd dette mål i vårt personlige liv?

Har vi lagt alle hverdagens små og store begivenheter inn under adventstidens ånd og målbevisst strebt etter å la denne ånd gjennemtrenge alt i oss, så den er blitt drivkraften i hele vår tilværelse —

eller har vi bare sittet om søndagen i kirkene og hørt ordene blitt forkynt og trodd at vi gjorde vår juleforberedelsen av i og med vi oppfylte vår søndagsplikt?

Har vi beredt Herrens vei i vårt sinn?

*

«Hver dal skal fylles!»

Akk, hvor mange dype og mørke daler finnes der ikke på vår livsvei — hvad har vi gjort med dem?

Syndens dal — hvor vi vandrer «i mørke og dødens skygger», og så sårt trenger til julelysenes skinn — fordi vi ikke ser den strålende vei som vi skulde følge: kjærlighetens, godhetens, tålmodighetens vei, hvor fre-

den vandrer ved vår side og leder oss trygt og sikkert frem.

Hvad har vi gjort med denne dal? Har vi fylt den med anger, bot og Eukaristiens nåde?

Eller vantroens dal — som finnes overalt hvor vi går. Vi kjenner den som tvilens, mismotets, håpløshetens avgrunn på vår egen vei — har vi fylt den ut med troen på at Gud er med oss alltid, hvis vi vil hans hjelp? Og har vi fylt den ut med vår takknemmelige glede over vår hellige Kirkes sterke hjelp i farens stunder? Vi kjenner også den uhyggelige vantroens dal, hvori så mange av våre medmennesker vandrer i disse tider, ja, endog våre nære venner eller våre nærmeste — den dal hvis mørke dreper all sann glede og gjør hjertene hårde og kolde. Har vi forsøkt å fylle denne dal ut med vår aldri sviktende tålmod, med vår aldri sviktende hjelpsomhet? Har vi forsøkt i denne tid i ennu høiere grad enn ellers å la vår hele ferd med kirkeklokkeklang kalle dem som ikke tror inn til Guds rike, til Guds fred?

Sorgens dal — har vi fylt den ut?

Eller har vi latt fortvilelsen styrte oss ned i den, når vi mistet en av våre kjære og savnet av ham eller henne slukket alle gledens bluss? Har vi da husket at veien fra Bethlehem går over Golgata frem til oppstandelsen, og har vi steget op på denne vei istedetfor å gå til bunns i sorgens skyggedal?

Bekymringenes dal — har vår tillit til Guds styrelse, til forsynets sterke arm, formådd å fylle denne avgrunn ut, når den truende åpnet sig og vilde sluke oss?

*

«— og hvert fjell skal senkes!»

Hvad har vi gjort med alle de fjell som sperrer veien for våre fremskritt — veien frem til Herren? De fjell som gjør at vi betrakter oss som hevet over våre medmennesker — forfengelighetens mange fjell.

Rikdommens fjell — bygget op av penger og med pengenes forbannelse i sine spor: at vi forakter de som er fattige og fattigere, skjønt disse er Guds egne venner. Hvor skal vi fra dette fjell kunne finne frem til det fattige barn i Bethlehem? Uten at vi senker det — og oss med det.

Hovmotets fjell, stolthetens fjell, vår falske æresfølelses fjell — som tross vi vet at «Gud henværer dem som hovmoter sig i sine hjerters tanker» dog sperrer veien for oss til det ydmyke barn i Bethlehem — hvad har vi gjort med disse fjell, vi daglig finner på vår livsvandring? Har vi senket dem?

Har vi rettet det krokete ut?

Har vi jevnet veien mellom oss og våre medmennesker?

Har vi rakt vår fiende hånden — har vi vist forsonlig sinn?

*

Juleklokkene kimer — himlen åpner sig — englenes skare har samlet sig. Disse himmelske krefter vil stige ned til hver enkelt sjel blandt oss og forkynne at Frelseren er født for oss — om vi nu kun har banet veien for stjernens stråler og forberedt med vår gode vilje, at der blir fred på jorden.

*

Er julelyset tendt i oss —?

Min jul i Paris. Av H. J. I.

Julen er i Norge og i de nordiske land i det hele tatt hjemmets store fest. Den har selvsagt sin rot i juleevangeliet og for de fleste har den vel ennu bevart et kirkelig preg. Men det centrale i den nordiske jul er juletreet med de strålende lys og for barna i det minste, kommer jo gavene i første rekke. Tanken på julen som hjemmets fest er så rotfestet i vårt sind at vi har vanskelig for å tenke oss riktig jul utenfor hjemmet, og vi minnes de fraværende — navnlig sjøfolkene — med et stenk av vemod. Og disse på sin side søker å få julen i fremmed havn eller ute på havet til så meget som mulig å ligne julen hjemme i Norge. Religiøst og følelsesmessig spiller de gamle julesalmer en stor rolle. Men det er ikke disse alene som skaper det man forstår ved den ekte julestemning. For de fleste krever julen også et ganske omstendelig apparat av rent materiell art. Julen må derfor omhyggelig forberedes både med slakt og bakning, for at intet skal mangle på julebordet. Og bevisstheten om at man har ydet en skjerv til nødstedte medmennesker — som dog vel som oftest utgjør en forholdsvis beskjeden prosent på julens store budgett — gir én følelsen av at man med god samvittighet kan hengi sig til nytelsen av julens materielle gleder. Avisreklamen har i de siste ukene før jul fordoblet sine anstrengelser for å vekke og stimulere folks kjøpelyst. Hver enkelt gjensstand beskrives og forherliges som den skulde være uundværlig for den sanne juleglede. Ikke minst bryggeriene har forstått i en dramatisk annonse å minne om å gjøre sine bestillinger i tide.

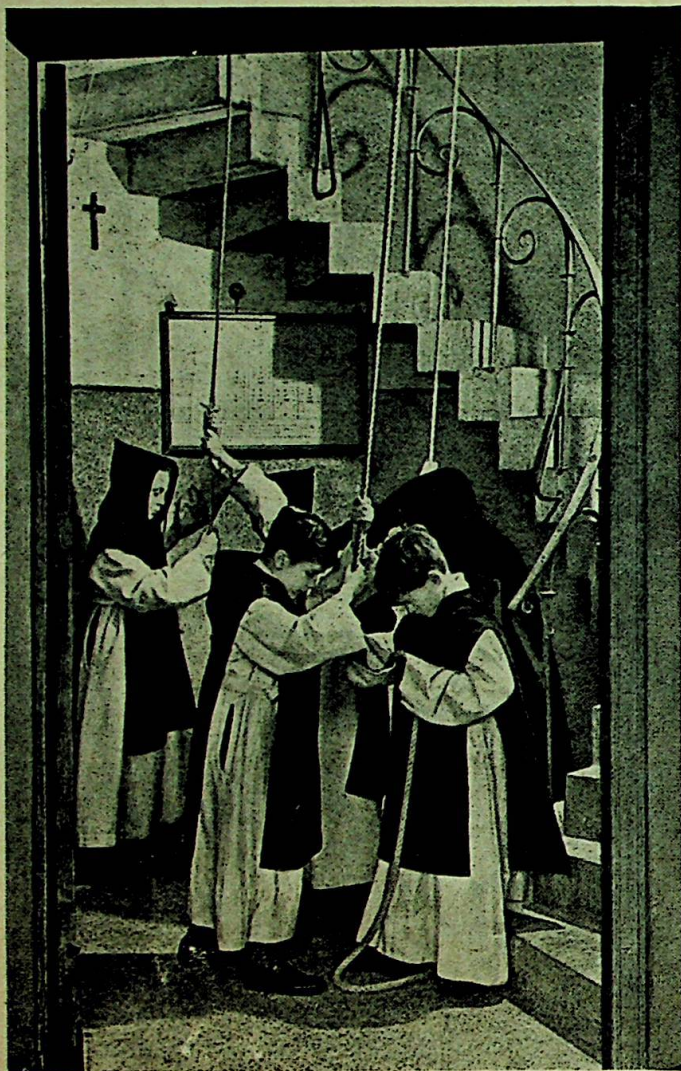
Dette kan jo alt sammen være vel og bra. Der skapes livligere omsetning og derved skaffes levebrød for flere mennesker. Og det er vel ikke mange i vårt land som behøver å lide direkte nød i «den søte juletid.» Men man kan vel enes om at det materielle er

kommet til å spille en litt for dominerende rolle i vår julefest. Og det er iallfall et faktum at julen kan feires under andre former, og det kan være et spørsmål om det ikke finnes måter å feire julen på, som svarer bedre til julens opprinnelige budskap og som er bedre egnet til å bringe menneskene i kontakt og harmoni med det som er og blir julens sanne mening: minnet om Frelserens fødsel i Betlehem?

I katolske land er julen nesten utelukkende en religiøs fest, og det centrale er den høitidelige midnattsmesse, da forvandlingens store handling likesom anskueliggjør Guds Sønnns komme til denne verden. I alle klostre og presteseminarer blir julen feiret som en av kirkeårets største høitider. Og som rimelig er danner de liturgiske gudstjenester kjernen i denne høitid. Således også i de katolske universitets presteseminar i Paris — i det gamle Karmelitterkloster like ved Luxemburghaven — hvor så mange prester i Norden har fått sin utdannelse.

Som bekjent er julaften som vigiliedag før julefesten både faste- og abstinensdag, hvad også den gamle norske julekost med klippfisk eller lutefisk og grøt tydelig minner om. Det er ved en særskilt dispens av Paven at Nordens katolikker er blitt fritatt fra dette bud i våre dager, da alle juleskikker helt har fått overtaket.

Altså selve julaften var det ingen forandring i den daglige kost i presteseminaret — undtatt at det var fiskedag, hvad der neppe var til glede for noen. Noen forandring i dagsordenen var det heller ikke. Jeg tror til og med vi hadde våre sedvanlige forelesninger også den dag. Det var først etter aftensmåltidet at man merket noe usedvanlig, undtatt naturligvis de som var travlt optatt med å smykke altrene og sette istand krybben. Og så presten ved seminarets offentlige ka-

St. Andreas klosterscholes elever ringer julen inn.

pell: han satt i skriftestolen, nesten uten avbrytelse, fra kl. 10 om formiddagen til henimot midnatt! For studentenes vedkommende viste den første forandring sig i at det ikke var aftenbønn kl. 8.30; vi hadde isteden beskjed om å møte i det lille kapell — bak høialteret i det store kapell kl. 9.30 — d. v. s. på en tid da vi ellers pleiet å være i seng. Vi skulde jo op hver morgen kl. 5.30, så det var nødvendig å komme tidlig i seng.

Nu — julaften samledes vi altså kl. 9.30 i det lille enkle kapell hvor vi hadde våre daglige andakter: Morgenbønn med betraktninger (d: stille time), messe, samvittighetsransakning, og forskjellige foredrag. I munkenes gamle korstoler tok prestene og de eldste studenter plass, mens de yngre som kanskje ikke en gang var iført soutan og korskjorte, blev plasert på stoler rundt i kapellet. På priorens plass var Monsieur (eller Père som vi kalte ham, noe han i høi grad satte pris på) Verdier — siden 1929 kardinal og erkebiskop av Paris — presis som alltid. Da alle var kommet på plass, og det var blitt ro i kapellet, gav det lille orgel tonen og Père Verdier intonerte fast og melodisk: Deus in adjutorium meum intende — Gud, il

med å komme mig til hjelp, så fulgte Gloria Patri — og matutin eller natteoffisiet for julen tok sin begynnelse.

Dette offisium eller samling bønner er sammensatt av bibelske salmer og lesestykker, fordelt i tre avdelinger — 3 nokturner, d. v. s. egentlig for tre deler av natten. Foran hver salme synges en antifon som også gjentas efter salmen og som har til hensikt å fremheve og understreke et eller annet ord i salmen med særlig henblikk på den høitid som feires. Juleoffisiets antifoner er særlig klare og innholdsrike og har dertil vakre og enkle melodier. Salmene synges vekselvis av korets to partier. Således heter det i den første antifon: «Herren sa til mig: Du er min sønn, idag har jeg født dig.» Efter de tre første salmer bedes Fader vår i stilhet og så følger tre lektier fra profeten Esaias som har en betagende virkning, når de synges i denne natt! Der forkynnes at folket som vandret i mørket har sett et stort lys! Og videre lyder det: Et barn er oss født, en sønn er oss gitt og hans navn skal være: Vidunderlig, Gud, Fremtidens far og fredsyrtsten. Efter hver av lektiene følger et kort responsorium hvor julemysteriet likesom kondenseres. Dette synges og gjentas delvis, hvorved tankene likesom prentes dypere inn i ens sind. Den annen lektie begynner med ordene: «Trøst dig, mitt folk, trøst dig» og fortsettes med å opfordre til å berede Herrens vei, og Guds herlighet skal åpenbares! Lektiene efter den annen nokturns tre salmer er tatt fra en av Pave Leo I's juleprekener. Gjennem alle disse århundreder har denne prekens ord fra midten av det 5. århundrede forkynt julens glede for slekt efter slekt. I den tredje nokturn blir antifonene enn mer inntrengende ved sin melodiske musikk og efter den siste salme kommer så tre lektier tatt fra begynnelsesordene i evangeliene fra hver av juledags tre messer — med kommentar av Pave S. Gregor I, den hellige Ambrosius og St. Augustin. Og Matutin avsluttes — som på alle kirkeårets festdager — med Te Deum, som dog i denne natt blir sunget høitidelig.

To timer varte denne tradisjonsrike nattebønn og i hele denne tid preget julens mysterium sig inn i ens sind og tanke. I sannhet en ypperlig forberedelse til midnattsmessens høitid.

Av hensyn til de mange kommunioner hadde man ikke høimesse, men stille messe ledsaget av sang og orgelspill. Det var avvekslende franske og latinske julesalmer som «Minuit Chrétien» og «Adeste Fideles», denne perle av alle julens salmer, hvor hele kirkelyden sang med de kjente, kjære strofer Venite adoremus, venite adoremus, venite adoremus Dominum. Det var først efter forvandlingen at denne salme blev sunget, og da gav den virkelig det rette uttrykk for alles tro og håp og lengsler. Så kom den hellige communion. I lange rekker strømmet de frem, først studentene i sin kordrakt og så de andre og deretter den store skare som fylte kapellet til trengsel. Det var alltid påfallende mange menn ved denne communion under midnattsmessen. Så holdt man takksigelse under den annen og den tredje messe som fulgte umiddelbart efter og sannelig syntes vi alle vi hadde meget å takke for i denne julenatt — for Hans

Mariakirkens ruiner i Oslo.

Da det gamle Oslo brente ned i 1624 blev meget hurtig hele byen og alt som vedrørte den fullstendig glemt. Ruinene efter de store kirkebygg og sekulære bygninger blev bare brukt som stenbrudd til andre hus, de nye voller på Akershus blev således for en stor del bygget av sten som blev sprengt ut av ruinene i Gamlebyen og fraktet over isen til festningen.

Det var den romantiske bevegelse i midten av forrige århundre som gav støtet til en gjenopdagelse av byens fortidsminner og siden da har man langsomt men sikkert kunnet danne sig et bilde av hvordan det gamle Oslo tok sig ut. Allerede da Thor Olsen i begynnelsen av sekstiårene skulde anlegge en kilebane på den gamle øren hvor Lo-elven flyter ut i Bjørviken, opdaget man murrester som man forstod måtte være apsis til Mariakirken som man naturligvis av sagaene visste måtte ligge omtrent på dette sted, og i 1868 blev hele Mariakirkens ruiner bestemt ved utgravninger som blev omhyggelig — og for den tid meget godt — beskrevet i Fortidsminnesmerkeforeningens årbok for 1869.

I denne led er der gjort nye og betydningsfulle funn vedrørende Maria-kirkens arkeologi ved de gravninger som arkitekt Gerhard Fischer har kunnet foreta i forbindelse med jernbanens anlegg av nye spor. Jernbanen har sitt viktigste område derute og er nødt til å utvide, men for å imøtekomme de historiske og arkeologiske krav har man foretatt langt større utgravninger enn sporutvidelsen betinget. Ved det arbeide som er foretatt har man i detaljer kunnet studere fundamentene for Mariakirkens vestfront med de to store tårn fra det 13. århundre og dessuten den vestlige del av den gamle romanske kirke fra det 11. århundre.

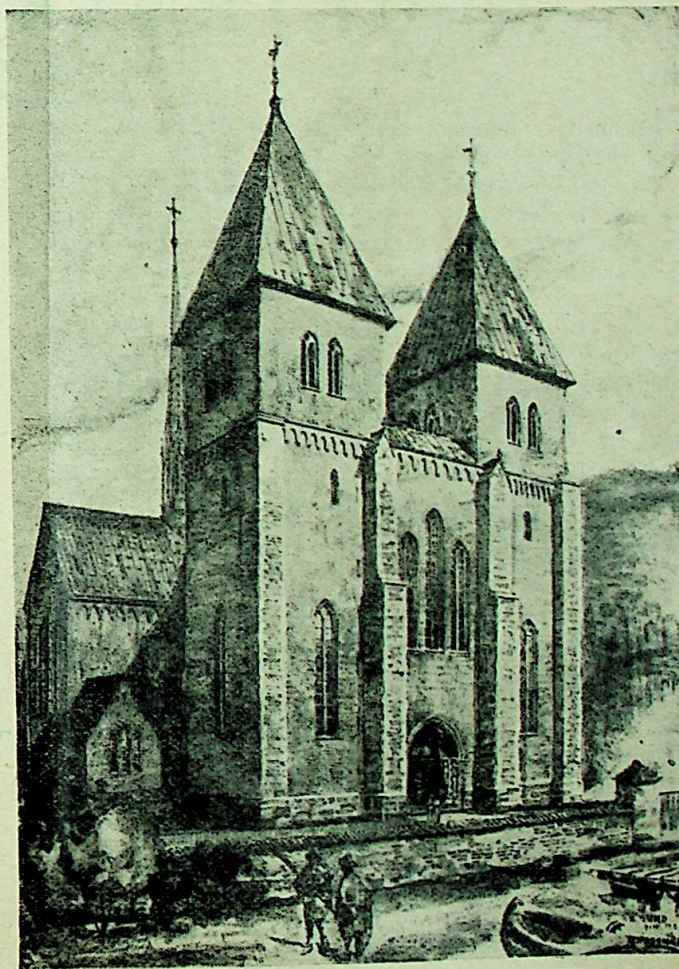
Den oprindelige Mariakirke var en enkel romansk kirke med et enkelt tårn i vest. Kirken blev kanskje bygget av Harald Hårdråde, men stammer iallfall fra 1000—1100-årene. Kong Håkon den V som gjorde mere for Oslo enn nogen annen konge før eller siden, utvidet Mariakirken, han ophøiet den til kongelig kapell, fikk ved pavelig bevilling innsatt et kolumium på en prost og seks kannikker i spissen for kirken slik at den næsten fikk rang av bispekirke. Prosten fungerte således som rikets kansler — når vi da hadde kansler. Håkon rev ned det oprinnelige vesttårn og bygget en veldig vestfront flankert av to mektige tårn og med veldig lisener i kalksten som gav en farvemettet skyggeeffekt mot fasadens teglstenmur. Fasaden var streng, bare brutt av vinduer av den enkle type som vi kjenner fra andre lignende kirker, portalen var enkel med kleberstensstatuer og vanlig gotisk ornamentikk.

komme og for alt som det komme hadde skjenket verden og menneskene, vårt land, våre familier og oss selv, som hadde mottatt kall til en gang selv å skulle frembære det hellige messeoffer, frembære det hver eneste dag, frembære det i julenatten og få være tjeneende redskap til å anskueliggjøre at julen med midnattsmessen som det centrale, det er julen med Ham som fødtes i Betlehem som midtpunkt, det er julen hvor intet mangler oss.

H. J. I.

Fasaden fikk en veldig bredde efter norske forhold — 32 meter — hvorved den blev næsten like så bred som Trondhjems domkirkes vestfront som er vel 39 meter, men som ikke virker så imponerende fordi den er brutt og virker lettere enn Mariakirkens front. Mot øst blev kirken også utvidet og der blev i nord lagt til et kapell, et sakresti, mens en takrytter var plasert over krysset. Dette kirkens utseende mener man å kunne slutte sig til av Mariakirkens gamle segl hvor kongen overrekker en modell av kirken til den himmelske moder som griper om spiret. Denne modell viser dobbelttårnene, de svære lisener og takrytteren. Hosstående rekonstruksjonsforsøk som er tegnet av arkitekt Sund i samarbeide med arkitekt Fischer viser hvordan kirken sannsynligvis har sett ut, med takhetter av bly eller kobber og av imponerende dimensjoner. Herrene i forgrunnen er iført drakter nærmere 1500, men det er vel ikke helt sikkert at kirken så slik ut på dette tidspunkt, tegningen skal nærmest forestille utseendet omkring år 1300 da den stod fullt ferdig.

Da Gustaf Vasas tropper i 1423 rykket opover Viken gav bispens ordre om å svi av byen og branden ødela det gamle

Mariakirken rekonstruert — tegning av arkitekt Sund.

Oslo og Mariakirken med den. Det varte lenge før man begynte å rette på ødeleggelsene, i året 1531 blev der ennu holdt gudstjeneste der, men i 1542 forteller hovedsmannen på Akershus at kirken er så sterkt skadet at den ikke lenger kan repareres. Fra den tid av forfalt den hurtig. Ennu omkring år 1600 kunde man se litt av muren, men efter branden i 1624 var det slutt, de gamle ruiner forsvant under marker som bredte sig utover øren. Det var, som nevnt, i 1868 at grunnmuren blev kjent gjennom antikvar Nicolaysens gravninger, og skjønt jernbanen gravet for henved 30 år siden blev bare endel av den gamle kirkegård ødelagt.

Ved de nuværende gravninger har man avdekket fundamentene for hele vestfronten og de to store tårn som Håkon lot bygge. Innenfor her finnes fundamenter for Harald Hårdrådes gamle vesttårn. Foran vestfrontens fundamenter finner man to murer, den innerste var kirkegårdsmuren for den eldste kirke, men da Håkon bygget sin store vestfront måtte kirkegårdsmurene bygges nærmere ned mot sjøen. Under gravningene har man her funnet flere skjeletter som er til dels meget godt bevart. Skjeletter begravet på den gamle kirkegård er enkelte ganger delt over ved anlegget av den nye kirkegård. Skjelettene er overlatt det anatomiske institutt til undersøkelse, likesom der er tatt jordprøver fra begge kir-

kegårdene for å la dem underkaste en botanisk undersøkelse slik at planteveksten på de gamle kirkegårder kunde bli kjent.

Bakenfor fundamentene til de to tårn finnes restene av murene for Håkons kirke og bakenfor dem igjen rester av den gamle romanske kirke som var bygget helt av sten. Disse sten er meget mindre enn de som senere blev brukt ved utvidelsene. Der er blottet flere gulv både til den gamle kirke og til påbygningene. Inn til kapellet i det nordre tårn har der vært en stor portallignende muråpning. Av en eller annen grunn har man villet ha en mindre åpning og der er murt op en smalere og lavere. Dette murarbeide kan sees ganske tydelig og er imponerende godt bevart, tross de mange århundrers slitasje.

Ved jernbanens gravningsarbeide vil nu hele vestfronten og hjørnet mot nordvest bli ødelagt. Det gjelder derfor å få laget en modell i stor målestokk av det som idag er avdekket, så vil man kunne bygge videre på denne modellen etterhvert som restene av kirkeruinene blir utgravet under jernbanens fortsatte utvidelser. Der blir aldri nogen fullstendig avdekning av hele kirken. Der er forresten planer oppe om å bortta endel av det ovenfor nevnte karakteristiske murverk i forbindelse med inngangen til nordtårnets kapell for å få det opsatt i Minneparken som prøver på datidens murerhåndverk.

UKJENTE HELTER

(Efter Roquette, ved E. F.)

Den gode samaritan.

«Bønnens mann» gjenoptar sine streiftog over prerien hvor de forvillede får er.

Arstiden er ublid. Alt ligger tilfrosset. Det gjør ingenting. For sleden vil gli fortere og desto snarere kan man innhente indianerne. Den trofaste Alexis tramper sneen ned foran hundene, og pater Lacombe går ved siden av sleden. De har gått siden det grydde av dag uten å veksle et ord. Landets elendighet hviler tungt på deres sjeler. Her finner de et spor som de må følge. Indianerne kan ikke være langt borte, men sneen skuffer, og målet som de trodde de hadde nådd, er atter langt borte. Her er La-Biche floden hvor der finnes tørt tornekratt ved bredden. Her kan de slå teltet sitt op. Indianeren plystrer på hundene som stanses. «Pater, jeg gleder mig over at vi også kan spenne av oss!»

«Ja, skiene begynte unektelig å bli litt tunge», tilstår pater Lacombe.

Hundene har spist sin fisk og gravet sig huller i sneen hvor de legger sig til å sove. Alexis tender et bål og snart koker tevatnet. Mennene spiser. Flammene kaster sitt blafrende skinn på deres grove ansikter som uttrykker anspenning, tillit og tro.

De taler ikke. Begge sitter fordypet i sine tanker.

Alexis bærer dobbelt arv i sig, en fra de hvite og en fra indianerne. Han har gjennomstreift landet fra nord til syd og kjenner alle prierens hemmeligheter. Han har levd frihetens glade liv, skutt bøfler, ligget på lur efter kaubuerne. Han har stått i Hudsonkompaniets tjeneste for å opspore bever og mår. Engang hadde han et hjem også. Men indianerkvinnen som var hans hustru elsket brokete perler og bånd. Hun løp bort med en handelsreisende, og siden har han sluttet sig til «bønnens mann» og gitt ham

hele sin tillit. Siden har han fulgt ham overalt, til fots, til hest, i båt, over prerien, gjennom skogene og på den usikre is. Han reiser sig og rusker op i bålet. Mannen ved siden av ham er likesom den guddommelige barmhjertighet for ham. Å tjene ham er å tjene Gud.

Paterens tanker dveler ved hans kall. Han har forlatt alt av kjærlighet til hedningemisjonen. Og hjemme i det gamle hus i St. Sulpice venter hans aldrende mor på sønnen som kanskje aldri kommer tilbake. Han er en ekte Kanadas sønn.

Gamle kjære mor! Gamle kjære hus! Der var det Duhamel i 1695 en aften vendte tilbake fra sitt arbeide på marken og fant sitt hus plyndret og barnene gråtende og næsten fra sig av skrekk. Algonkin-indianerne hadde overfalt det, og da de drog bort tok de hans eldste datter med sig, skjønt hun strittet imot med nebb og klør. Det var hans bestemor, som senere vendte tilbake til det gamle, kjære hus. Som liten gutt hadde han ofte lekt på stene utenfor og ofte hadde han om vinterkveldene foranpeisen hørt den tragiske fortelling.

Hu! Det er ikke varmt. Selv om brystet blir gjennomstekt, er det isende kaldt i ryggen. Pateren ber bordbonnen og Alexis svarer. Under bøffelfellen legger de sig til å sove så godt de kan. Da hører de et klagerop. Pater Lacombe reiser sig, men alt er stille. Han legger sig på nytt, men igjen høres det klagende rop. Han roper: «Alexis, hører du noe?» — «Ja, jeg synes det». — «Det er hverken ugle eller hare!» Med klappende tenner hvisker Alexis: «Det er et spøkelse!» og han gjemmer hodet under fellen. «Kjære Alexis. Jeg forsikrer dig at de herrer spøkelser holder sig hjemme i slikt vær».

Klageropene blir høiere, kraftigere. «Stå op og følg

med!» Men Alexis nøler. «Det er så mørkt». — «Vel, så går jeg alene!» Pateren står op og føler sig frem i mørket med utstrakte hender. Det klynker et sted, men hvor? Han går videre, støter mot trestammer, synker dypt ned i sneen. Sitter fast i tornekratt. Det er helt stille i mørket. Da snubler han over et hull i sneen. En kvinne ligger der med et lite barn, som synes å være livløst. Hun ligger på en ennu varm askehop etter et bål. For å få litt varme har hun slept sig hit. «Hvorfor ligger du her? Hvem er du?» — «De har forlatt mig». — «Stå op!» — «Jeg kan ikke». — «Forsøk bare». — «Begge benene er frosset. Jeg dør — jeg kommer til å dø!» Pater Lacombe roper høit: «Alexis, kom straks! En kvinne med et barn. Tend lys fort!» Indianeren får igjen sin gamle energi. Det dreier sig jo om mennesker. Han løper til. Lykten skinner på et likblekt ansikt. Kvinnen har næsten ingen klær på sig. For å bevare sitt barn mot kulden har hun tullet sine klær om det. Med uendelig forsiktighet bærer mennene dem til sin leir. Alexis rusker på nytt op i bålet og lager te. Pateren forsøker å få blodet tilbake i de stivfrosne lemmer, men det er for sent. Ødeleggelsen har allerede fullbragt sitt verk. Hvor trist er det ikke å stå maktesløs overfor en slik ulykke, ikke å formå noe. Og kvinnen forteller sin historie, den evige, alltid samme, overfor hele verden den samme historie.

«Jeg er tyve år og gift. Min mann elsker mig ikke lenger. Han slår mig. Som de andre kvinner fulgte jeg ham på jakt. Han forstøtte mig. På må få gikk jeg bort, men da jeg vendte tilbake, var leiren brutt op. Jeg vandret i timevis. Jeg sultet og frøs og mitt barn gråt. Det vilde leve. Jeg løp og løp, men benene blev mer og mer ufølsomme. Jeg fant en annen leirplass. Men mennene var dradd videre. Jeg kunde ikke mer. Så slepte jeg mig hit til asken for å dø. Om natten kom de ville dyr. Jeg bad den store ånd om å sende noen hit til hjelp før barnet døde. Livets herre har hørt det. Du er kommet, nu kan jeg dø!» Og den ulykkelige faller utmattet tilbake. Pateren tar sin fell og legger over henne. Natten tilbringer han ved bålet i bønn for den ulykkelige. Hvordan skal han kunde trekke en så tung byrde på den skrøpelige hundeslede? Han hugger ned et tre og da det demrer av dag kan han legge kvinnen og barnet på den tyngre, sterkere slede han laget om natten. Hundene trekker den hjulpet av Alexis. Pateren skyver på bakfra. Slik går hele den neste dag. Endelig ser de telt ved elvebredden.

«Bønnens mann kommer!» roper indianerne og løper til. Men svartkjolen er sint. «Hvor er det uhyre som har forlatt sin kone og sitt barn?» — «Her i det lille telt!» — «La ham komme ut!» Indianeren kommer. Han ler og spotter. «Det var bedre om du hadde latt henne bli tilbake. Jeg vil ikke ha henne mer. Jeg har en annen. Gjør med mig hvad du vil!» — «Å, du onde menneske. Du er verre enn det minste dyr. Dyrene har barmhjertighet med sine unger. De forsvarer dem. Gå din vei. Du er ikke verdig å bo sammen med dine brødre. Se de skammer sig over dig!» Og pateren ligner engelen ved syndefallet, og indianeren går bort under Guds forbannelse.

Den ulykkelige kvinne levde videre efterat begge hennes ben var amputert. Hun bodde i St. Albert hvor hun mottok dåpen. Hennes lille pike tok «De gode søstre» sig av.

Bethlehemsstjernen.

Imellem Nattens Stjerner
der staar en Stjerne klar,
som aldrig før en Stjerne,
paa Jordens Himmel var.

Og gaar du ud at finde,
hvorover Stjernen staar,
maaske du først maa vandre
i mange lange Aar.

Maaske du først maa træde
saa mangt et mødigt Fjed,
før du kan finde Stedet,
hvor Stjernen straalere ned.

Og Venner maa du slippe
— de gaar en anden Vej
og miste Navn og Ære.
Hold ud og opgiv ej.

Hold ud, du Stjernepilgrim,
paa Vej til Bethlehem,
du er paa Vej til Lykken,
du er paa Vejen hjem.

Johs. Jørgensen.

De små opmerksomheter.

Julen er *gavenes* tid — tiden fremfor alle andre hvor vi ønsker å overraske og glede hverandre med et synlig bevis på vår kjærlighet, vårt vennskap, vår takknemmelighet. Men la os benytte denne samme tid — hvor hjertene er mer åpne enn ellers — til å legge et lite godt ord inn for de små *daglige* opmerksomheter, som skjont de ikke koster penger, dog ofte er så vanskelig for oss å vise hverandre. Kanhende er de når alt kommer til alt like så verdifulle som julens kostbare gaver — kanhende er de mer dyrebare å motta for dem vi gjerne vil glede!

Ti de små opmerksomheter har en selsom makt! De vinner ikke alene alle hjertene, men de *overvinner* også i det lange løp all åpenbar og skjult fiendtlighet, vrede, bitterhet. Ingen er så hård og kald at han eller hun i lengden kan forholde sig likegyldig eller avvisende overfor stadige små vennligheter. En tidlang vel nok — men ikke lang tid. Og skulde et slektskaps- eller vennskapsbånd være revet over, så knytter intet så godt de brystne tråder sammen som en liten opmerksomhet.

«Sentimentalitet! vakker teori! virkeligheten er helt annerledes!» hører Du pessimistens stemme?

Forsøk!

Eg er din Gud.

Eg er din Gud og er hjå deg,
seg, hev du ikkje nok i meg,
og finn du verdi meire gjev
end det mitt guddomshjarta hev.

Eg er din Gud og vil deg vel,
um liding tyngjer ned di sjel,
um handi mi tungt på deg veg,
du skal'kje ottast, det er meg.

Eg er din Gud, frå æva såg
eg deg og kvar ditt livslaup låg,
skriv djupt, i hjarta namnet ditt,
so gløymer eg ei barnet mitt.

Eg er din Gud og leider her,
deg so som best for deg det er,
og skynar du ei no, tenk då,
eingong i klåre fær du sjå.

Eg er din Gud, som elsker deg
eg ser kvar steinen på din veg.
kvart augnekast og kvart eit ord,
som skal deg sára her på jord.

Eg er det, som let alting skje,
til gode vender eg din ve.
hald berre ut i all di naud,
der ventar deg ein morgon raud.

Eg er din Gud — er eine du,
vil eg so gjerne hjå deg bu,
hev verdi berre harde ord,
då kom til meg, til altarbord,

Der ventar eg deim eg hev kjær,
ditt alt, det vil eg vera der
og tusenfall deg gjeva att
for alt du leid i tårenatt.

Eg er din Gud, kva vil du meir,
bygg no i hjarta mitt ditt reir,
som mine fuglar skal di sjel
då flyga inn i himlen sæl.

Vår jord gjeng under med si glans,
og tidi flyg foruten stans,
snart dauden kled deg i sitt skrud
då hev du att kun meg din Gud.

Cordula Peregrina (C. Wøhler)
-ved -ld.

Midnattsmesse i tropene.

Natten er klar og varm. En stor tropemåne seiler stille op bak palmetrærne som luter sig utover havflaten. Baie du Cap — den minste og vakreste av alle de små fiskerlandsbyer på Mauritania er fylt med ellers ukjent lyd og lys. Over de melkehvite korallrev slår Det indiske osea sine blide bølger og langt ute skinter man lyset fra en lykt på en hjemvendende fiskers båt.

Ad den smale hvite vei til Bel Ombre, hvor kjempe- edderkoppene lager elfbens kniplingsmønstre i månelset, kommer grupper av innfødte i sin beste stas — leende og syngende som de store barn de er.

Plutselig tuter et bilhorn bak dem, og lysene fra lyktene syner den skravlende flokk i skarpt relieff. Det er «Père» — misjonæren — i sin slett ikke presentable Peugeot. På den ensomme forpost i det lille kapell som kiamrer sig til klippen på Sydhavet — skal nu for første gang i et halvt århundre en prest forrette den hellige midnattsmesse. Ti det er julenatt.

Baie du Cap og alle landsbyene i miles omkrets: Les Rouleau, Saint Martin Choisy, Sainte Marie — ja selv Morne Brabant hvor trekullbrennerne bor, har sendt alle som overhodet kan røre sig, avsted til denne viktige begivenhet. For disse primitive mennesker er julen omgitt med en mystisk glans og midnattsmessen, sangen, krybben, røkelsen er for deres uutviklede bevissthet et sprang inn i det ukjente — en flukt fra de daglige bekymringer — et glimt av en bedre og vakrere verden enn arbeidet i sukkermøllen eller på sukkerrørmarkene eller det strenge fiskeri på det lunefulle hav.

Det lille kapell som ellers er så fattigt og bart, er inatt prydet med sommerens skjønneste blomster. Der strømmer lys ut av alle vinduer, det beskjedne alter bærer mange fine, hvite lys og ved siden av det står krybben hel og fullstendig med undtagelse av Jesusbarnet, som etter messen høitidelig vil bli bragt på plass i den — noget som alle, gamle og unge, kristne, muselmenn og hedninger er like ærbødig spente på.

Og nu sender klokkene sin glade innbydelse ut. Kapellet er overfylt, og tross de åpne dører og vinduer er luften kvelende. Pussige orientalske vifter med de rareste allegorier malt på silken blir svunget av alle for å bringe litt avkjøling.

Nu kan der ikke komme flere inn ad døren — så fylles skolegården og klippen bakved. En broket flokk: brunsvarte menn hvis forfedre kom fra Kenyan og der hadde kappes med kjempeapene i Kongo og Zambesi om hvem som hadde mest rett til å jage i urskogene — kullsvarte mozambikker som holder på å innfanges av vestens «civilisasjon», der ønsker dem til jazz-bands og cocktailshakers i de store hotellere bars — hindukvinner hvis yndefulle draperier står vakkert sammen med deres kinesiske søstres strålende kimonos — røde

Bernardo Luini (†1532): De hellige-tre-konger.

syndianere blander sitt dype Tamilsprog med muselmennenes klassiske Urdu — negerpikene bærer spraglede, enorme hatter som de tror er siste mote fra Paris, idet de sprer duften av en ubestemmelige parfyme om sig — og unge mauritanere som er klædt smertefullt i europeisk eleganse med lærsko, stive snipper, og toppen av all prakt: hvite hansker lider under dette og sin tunge dress med en tålmodighet som er en bedre sak verdig. Stadig kommer flere til — «fra alle folkeslag under himlene» — mens barna uimotståelig drages mot det hellige barns krybbetrone.

Et ustemt harmonium, anbragt et sted under kapellets tak, gir nu en rekke sterke besynderlige toner fra sig. Midnattstimen nærmer sig — all lyd fra den forsamlede flokk tier. En ministrant i strålende skarlagensutane og skinnende hvit rocket viser sig i sakrestiets dør. Nu kan salmen begynne.

Og skolemesteren proklamerer «Ju-u-u-! Ju-u-u-! Frelseren kommer». De franske katolikker hører med tårer i øinene den kjære kjente melodi sunget på denne forpost — og hele forsamlingen gjentar omkvedet uten smålig hensyn til race eller trosbekjennelse.

*

Midnatt ringes inn av den sprukne lille sakrestiklokke. Og ledsaget av minst et dusin ministranter av alle dimensjoner og alle avskygninger av sort går misjonæren frem for alteret. Han er ung og slank og har ikke vært lenge nok i tropene til at hans kinn har tapt sin irske friske farve.

Messen begynner — den alltid tjenlige Missa de Angelis, sunget av et kor som er blitt møisommelig innøvet og som kanhende synger Kyrie og Gloria mer kraftig enn egentlig klassisk korrekt Credo lyder tungt og høitidelig — Sanctus og Agnus Dei synges fint av klare barnestemmer.

*

Efter evangeliet holdes den tradisjonelle preken som etter gammel skikk må holdes på fransk. Det sedvanlige meddelelsesmiddel for Mauritania høist blandede befolkning er en lokal konstruksjon som kalles «kreolsk», som er i bruk på arbeidsplassen, på gatene og i hjemmene — men i kirken må der noe mer høitidelig til — og der anvendes det mest klassiske fransk som kan presteres skjønt befolkningen har vanskelig for å skjønne det. Men det skal være så.

*

Det er langt frem på morgenen før den uendelige rekke av kommunikanter er slutt, og de siste skingrende toner av Deo Gratias har gitt signal til oppbrudd. Men ingen rører sig av flekken for nu lyder Adeste og misjonæren henter Jesusbarnet i sakrestiet og bringer ham hen til Maria og Josef og legger ham i den enkle seng redt med strå. Landsbyenes folk kneler rundt med store øine og så ærbødige som kom hyrdene like fra Judeas høider.

Ennå engang ringer klokken sitt glade budskap ut i den stjernefunklende tropenatt. Nede i landsbyen avbrennes fyrverkeri — og julesangene runger ut fra hvert hus, på hver vei — — —

Mens misjonæren kravler inn i sin veltjente Peugeot, trett, sulten men meget, meget lykkelig. — — — Tyve mil lengere borte venter en ny flokk på ham.

Fr. J. Mullins.

Et nytt evangeliefunn.

I det engelske tidsskrift «The Observer» meddeles om funnet av et papyrusdokument som er av stor betydning for de evangeliske teksters historie, idet det er sir Frederic Kenyon, forhenværende konservator ved British Museum og en av de mest fremragende spesialister i alt som vedrører tekstkritikk av det nye testamente, som er gått inn for funnets ekthet.

Funnet er gjort i høst i en samling av gamle greske papyrusdokumenter som tilhører mr. John Ryland i Manchester og hittil har vært rett ukjent. Det er det eldste autentiske manuskriptfragment av evangeliene

som man hittil har opdaget — idet det er et lille bruddstykke av Johannes-evangeliet og utvilsomt skriver sig fra begynnelsen av det annet århundrede. Antagelig kommer det fra ruinene av Behnesa i Øvre-Egypten, som har vist sig å være meget rikholdig på fragmenter av klassisk og oldkristelig litteratur. De papyrus, som også omfatter dette evangeliebruddstykke, er kjøpt 1920 i Egypten av professor Grenfeld.

På det første blad som er iturevet, står skrevet en del av Johannes 18. kap. vers 31—33 — og på den motsatte side av samme blad vers 37—38. Det er interessant at dette nyeste funn stemmer helt overens med det fragment som i løpet av inneværende år kom for dagens lys i British Museum og vakte sådan opsikt, idet det blev kalt «et nytt evangelium»

Inntil for fire-fem år siden var de eldste kjente evangeliemanuskripter fra begynnelsen av det fjerde århundrede — så offetnliggjorde Kenyon 1933 en del papyrus fra Chester Beattys samling, som man regnet ut måtte skrive sig fra det tredje århundrede. Etter det siste funn nu i høst må det betraktes som sikkert at Johannes-evangeliet eksisterte og sirkulerte allerede i den første halvdel av det annet århundrede — og det faktum at et så gammelt bruddstykke kommer fra et så relativt fjerntliggende land som Egypten er i forhold til evangeliets hjemstavn, kullkaster jo helt teorien om at Johannes-evangeliet skulde være langt yngre enn de andre evangelier.

Sir Frédéric Kenyon slutter sin meddelelse med å uttale håpet om at man snart vil finne ennå eldre evangelietekster!

Fra min dukkestue.

For våre minste lesere.

Dette lille brev er skrevet av en Sydhavsmisjonær og tegner et billed av en mann som midt i en anstrengende og opslitende gjerning har forstått å bevare «det barnlige skjær» og derfor med sin lyse og glade sinnsinnstilling kan være til eksempel for oss alle —

Kjære små misjonsvenner!

Det er søndag. Et riktig troperegn trommer på blikktaket av mitt lille hus. Ofte er jeg glad i troperegn som kan være både mildt og godt — men imorges ønsket jeg den over alle bjerge. Hele den vakre søndag er bokstavelig gått i vasken så kun befolkningen fra de tre nærmeste landsbyer kunde komme i den hellige messe. Men jeg vil ikke ergre mig — for når jeg spør menneskene, og da især barna her: «Hvem har skapt regnet?» så svarer de straks til tross for alle «regnmakere», som de før har trodd på: «Den kjære Gud har skapt den!» Og hvorledes kan jeg ergre mig over den kjære Gud når han selv lar sin søndagsmesse regne bort?

Men jeg skulde altså fortelle dere om min dukkestue. Pater — og dukkestue!! hm. — jeg ser alle mine små misjonsvenner rynke på sine små neser, men da mine små misjonsvenninner spent rykker nærmere, tar jeg mot til mig og fortsetter.

Egetlig bor jeg selv i en dukkestue, for mitt lille hus er ikke meget større enn det far laget til mine søstre da de var små. Den dukkestue hadde salong og kjøkken og soveværelse, og jeg måtte ofte leke med dem der når de trengte en «far» til dukkene sine.

Ja, nu har jeg lenge vært pater hvilket jo nettop betyr «far», for mange store og små kanaker som de innfødte kalles her — og ofte har jeg spekulert over hvorledes jeg skulde kunne glede mine barn. Inntil jeg en dag satte meg ned og skrev til mitt fedreland: «Hvem vil sende meg dukker?»

Så gikk der flere måneder — og så krabbet de en dag ut av en stor kasse, spaserte hen til meg, gav meg sine hender og én sa: «Jeg skal hilse dig så meget fra Annelise, Margrete og Mimi som har sendt mig til dig for å glede de små hedningebarn. Her er jeg!» En annen sa: «Jeg skal hilse fra Karen Marie! Se pater: jeg har riktig hår som kan greies, og jeg lukker øinene og sover når du legger meg ned!»

«Jeg også! jeg også!» ropte flere av dem — «og vi skal hilse så meget fra Elisabeth og Johanne og Sofie . . .» Og tenk: så kom der en dukke med blå kjole og idet hun gav meg hånden og bukket, sa hun høyt og tydelig: «Mama!» Kanhende blev hun redd for mitt sorte skjegg og ropte på dukkemama for å få hjelp? Jeg måtte le hjertelig, og så klappet jeg henne og sa at hun kunde ta det med ro og ikke behøvet å gråte mer!

Så kom en hel rekke små dukker frem — og til aller sist kravlet en apekatt ut av kassen! Ja — det skal være visst at jeg fikk dukker!

Og min glede var stor. Men ennu større var gleden hos mine brunsvarte gutter og piker — og hos alle de voksne — de kom inn i min store dukkestue og jeg viste dem alle mine herligheter! Når kanaker blir glade så danser og brøler de — og det gjorde de ettertrykkelig nu! Da den første overraskelse hadde lagt sig, og de hadde befølt de små hvite «baby», som de kalte dukkene, både på neser og kinn og hår — ja, så begynte der en jubalung uten grense! De holdt fast i dukkene, kysste dem, skrek og sprang som besatte runt i huset og sang sine gladeste danseviser, så hele mitt lille trehus skjälv. Det var en glede over dukkene som dere ikke kan ane derhjemme!

Og gleden varer ved — særlig har skolebarna her i Valøe sluttet et varmt vennskap med dukkene. I frikvarterene kommer de stormende op ad trappen for å leke med dem — dukkene må sove og våkne igjen, og den som kan sj «mama» er blitt ganske hes. Mange små gutter og piker som ikke går på kristen skole, kommer også for å se disse våre dukker — selv de hvis foreldre er hedninger og som ikke har fått lov å komme før. Til og med foreldrene kommer for å stifte bekjentskap med de «baby» som de hører så meget om!

Dere skulde se de forundrede ansikter på alle de gamle! Og så redd de er når jeg gir dem en dukke i hånden første gang! De løper alltid da sin vei i lutter forskrekkelse! Og så ler de andre hjertelig — og bakefter ler de selv med.

Ja, min kjære dukkestue! Broket ser den ut — og ennu mer broket blir den når jeg setter gramfononen igang med en munter melodi — lar den mekaniske bil og den mekaniske krokodille fare frem og tilbake, og alle de store og små kanaker klapper i hendene, tramper med føttene og jubler av hjertens lyst. Kan dere tenke dere hvordan der da er hos pater misjonær?

Mange ganger har jeg tatt dukkene med til mine bistasjoner — for jeg er en riktig «reiseonkel» som drar fra landsby

til landsby, snart på sykkel, snart på «skomakerens hest», snart med min lille motorbåt, for å undervise befolkningen og forkynde Guds ord. Og dukkene er gode medhjelpere når det gjelder å bringe sjeler til Frelseren. Ti det skjønner dere nok: det er jo når alt kommer til alt min eneste mening med denne min dukkestue. Det hellige alvor utgår fra leken — tror dere ikke at veien til Kirken også kan gå gjennom en dukkestue? Jo, den *har* allerede gjort det for mange her!

Kjære små venner — mens jeg sitter her og skriver dette, ser mine dukker på meg henne fra den lange benk langs veggen, hvor de sitter så pent i rad og rekke. Noen smiler som om de gledet sig over at jeg har skrevet så pent om dem. De hvisker til meg: «Pater, hils hjertelig alle våre små og store dukkemødre hjemme! Si at vi har det godt og trives bra fordi vi gjør deres små svarte brødre og søstre så glade og derved hjelper dig, kjære pater, en liten smule i ditt tunge arbeid. Be dem sende fler av os også til andre stasjoner og til en annen pater misjonær som trenger vår hjelp!»

Og sammen med dukkenes hilsen sender jeg alle små misjonsvenner min egen glede og takknemmelige sydhavshilsen!

Pater Bernhard Franke

M. S. C.

Barnet — en juleskisse.

«Ja —» sa fru Grete Bang —» jeg er glad!» men i hennes øine var likesom alt lys slukket, og hun så bare trett og oppgitt ut. Doktoren kjente symptomene og vennlig hjalp han henne kåpen på idet han trøstende sa: «Jeg forstår — det er ikke så lett når Deres mann er arbeidsløs. Har han vært det lenge?»

Grete Bang nikket: «To år — og slett ingen utsikt til å få noget å gjøre. Nu har vi tilogmed fått nedslag av understøttelsen.»

«Hvor lenge har De vært gift?» Doktoren spekulerte hårdt om han kunde skaffe disse tapre sympatiske mennesker en jobb — han skulde kanhende forsøke å spørre hos kolonialhandleren på hjørnet . . .

«Åtte år og —» det bevet om fru Gretes munn — «De aner ikke hvor inderlig vi ønsket et barn, da Hans hadde sin gode stilling i banken. Og nu skal det komme hvor vi neppe har mat til to —» hun storhulket.

Blidt trykket lægen den gråtende kvinne ned i en stol: «Nei, nu må De ikke gi op, fru Bang. Hvem skal da hjelpe det lille vesen til å bli sundt og glad? Det kan bare moren som nu sitter her og er så helt ubehersket. Hvordan tror De at Deres mann vil ta mot nyheten når *De* er så fortvilet?» Tenk på den lille sjel De nu har ansvar for — skal den virkelig hilses med sorg?»

Grete Bang tørket tårene og forsøkte å smile: «De har rett, doktor — men jeg tenkte virkelig ikke på meg, men nettop på det stakkars lille barnet mitt.»

«Ja, jeg forstår nokt det, kjære frue! Men nu op med hodet! Jeg tror, at når Vårherre på selve den hellige julekveld skjenker Dem vissheten om at De skal ha et barn, så vil han sikkert også våke særlig over dette lille vesen!» Han nikket opmuntrende da fru Grete sa farvel og gikk ned ad den smale trapp. Hun kom ut på en av disse grå gledesløse for-

stadsgater hvor der ikke finnes et tre eller en forhave, men bare store leikaserner hvor pussen faller av og etterlater skitne flekker. Gjennom portåningene ser man inn på mørke gårdsrum som er omsluttet av de samme trøstesløse husflater. Kjeglede kvinnestemmer og brutale mannfolkerøster overdøves av skrattende grammofoner og skingrende ungehyl. Grete Bang lukket øinene et sekund, næsten overmannet av fortvilelse. I disse omgivelser skal altså hennes barn vokse op hvis der ikke skjer et under og Hans får en post. Som i en visjon ser hun for sig alle hans forgieves forsøk på å få noget å gjøre, da banken hjemme i den lille by gikk konkurs, og han ble satt på gaten etter ti års plikttrø arbeid i den som prokurist. Hun ser deres pene lille hus derhjemme med den velstelte have og de enkle men så blanke møbler som hun elsket å gå og pusle med — hun husker hvor ofte de har talt om og drømt om det barn som skulde leke ute i haven. Og så styrtet hele deres lille verden sammen om dem da konkursen kom og deres skjebner blev revet med — de prøvet å slå sig igjennem, men etterhvert måtte de selge huset og møblene — og så reiste de her inn til hovedstaden hvor ingen kjente dem, og hvor de trodde Hans måtte kunne få noget å gjøre når han virkelig var villig til å ta hvad det skulde

Klosterscholens gutter spiller for barnet i krybben.

være. Og nu bor de her — har ett værelse med «adgang kjøkken», og her skal altså det etterlengtede barn komme, når det slett ikke er ønsket mer. Og stadig ingen utsikt til arbeid . . .

Det var ikke glade tanker fru Grete gikk hjemover med *denne* julekveld — det var tanker som gjorde henne dødsens trett. Så da hun kom forbi den lille enkle klosterkirke, som i all sin fordringsløshet passer så godt inn her i gatebilledet, blev hun magnetisk tiltrukket av dens dør som stod på gløtt og lot en smal lysstripe falle ut på den regnvåte stenbro. Hun listet sig inn — et kvarters tids hvile vilde gjøre godt.

Selve kirkerummet var dunkelt — kun det røde skjær fra den evige lampe skimtedes svakt oppe ved høialteret. Men i sideskipet er der lys — og da hun går nærmere, ser hun en legbror som holder på å legge den siste hånd på julekrybben. Med sine flinke hender setter han alt på plass — oksen og eslene titter allerede frem fra hjørnene og hyrdene er kommet med sine små billige ullfår.

Grete Bang setter sig på den forreste benk — det er fred å fornemme ved dette syn. Legbroren legger ikke merke til henne — for han er helt optatt med å stille den lille krybbe godt til rette under lyset, fylle den med halm og sette St. Josef op til dens hodegjerde, hvorfra han riktig med andakt kan betrakte det hellige barn. Og nu pakker han med uendelig forsiktighet den knelende jomfru Maria op av kassen — og han anbringer henne tett op til krybben, ti hvem står barnet nærmere enn hun? Og endelig kommer han med voksbarnet, som han ømt og kjærligt anbringer på dets tarvelige leie. Han rykker krybben frem og tilbake og tilside, til han ser at nu faller alt lys på Jesusbarnet, som velsignende løfter sine hender. Det er så vakkert altsammen, og med dyp glede betrakter han sitt verk skjønt det slett ikke er noen kunstnerisk krybbe, men bare ganske billige figurer. Hvor skal fattige Franciskanere i et fattig sogn få råd til fine kostbare saker? Der er så mange levende som trenger penger. Legbroren pakker papir og kasser og verktøi sammen og skal like til å slukke lyset — så ser han at der er en til som gleder sig over krybben. En ensom besøkende — en ung kvinne — kneler ned på første benk og stirrer fortapt på barnet. Hun er fattig klædt — og hun er så hensunken i sine egne tanker at han ikke nener å forstyrre henne. Heller slukke senere — og stille lister han sig bort.

Fru Grete blir alene tilbake. Ja, hun er hensunken i tanker — men hun fornemmer allikevel den dype stillhet som nu hersker overalt. Gatens larm trenger ikke herinn — en gang imellem ruller en bil forbi og lyset fra dens lykter glir gjennom rutene hen over den mørke hvelving og skaper en illusjon av en flyktende månestråle. Den eneste lyd som høres er uret inne i sakrestiet som tikker sin rolige gang.

Grete stirrer uavlatelig på krybben. Ja, da *det* barn blev ventet, var nøden stor — men barnet smiler i sin fattigdom . . . «han kom til sine egne og hans egne tok ikke imot ham . . .» ordene klinger i hennes sinn — om og om igjen. «Revene har sine huler og himlens fugler sine reder, men menneskenes sønnen har ikke det hvortil han kan helde sitt hode.» Men allikevel var dette fattige barn rikt, nok til å forløse hele verden!

Alle hadde vist Maria bort — fra hus til hus hadde hun måttet gå til hun endelig fant rum i en stall . . . Hvordan var det doktoren sa? «Når Vårherre på selve den hellige julekveld skjenker Dem visshet for at De skal et barn, så vil han sikker særlig våke over denne lille spire . . .» Der i

Betlehem hadde nøden vært større. «O hellige jomfru — jeg skal vokte og skjerme mitt barn etter ditt ophøiede eksempel — det skal være så inderlig — så hjertelig velkomment!»

Franciskaneren kommer igjen for å se om den fremmede kvinne er gått — hun legger ikke merke til ham, men han ser henne reise sig og med et smil så vakkert, så rent og så strålende som han ikke minnes å ha sett et smil før, bøier hun ennu engang kne for krybben og går ned ad sidegangen. Tungt og drønnende faller døren i etter henne — men legbroren kneler nu også han for barnet og ber en bønn for denne fremmede kvinne. Kanhende var dette besøk her ved hans verk den eneste juleglede hun får. Og han priser Gud som har gitt ham det hellige klosterkall og tillatt ham nu denne jul med sine henders virke å skape glede i et menneskes sjel.

Grete går over gaten — den er like trøstesløs og grå som før, men nu legger hun ikke merke til det. Hun er fylt av lykke over det som hun har å fortelle Hans. «Til neste jul er det her —», hvisker hun om og om igjen.

Vaktmesteren i gården stanser henne da hun går forbi ham i porten. Han holder på å feie og rydde op — hele dagen har han solgt juletrær men nu er det kveld og salget er forbi.

«Vent et øieblikk, fru Bang.» Og han haler frem et vakkert lite tre: «Dette har jeg gjemt til Dem!»

«Ja — tusen takk — men vi har ikke råd — De skjønner —» hun stammer forvirret og rødmende.

«Men snilde fru Bang — det er jo en liten presang —» den skikkelige vaktmester er næsten like så forlegen som hun selv. «De vet at nu er der ingen som kjøper mere så sent på kvelden, og jeg har også litt lys til treet til Dem for . . .» og så brister det ut av ham: «slike unge mennesker som De og Deres mann skal ha et juletre!»

Rørt tar hun det — det passer likesom så godt inn i hele stemningen — det hellige barns ankomst må feires — barnets ankomst . . .

Oppe på trappen venter Hans — han har hørt hennes stemme.

«Å se —» sier hun glad — «vi har fått juletre og skal feire riktig jul —»

«Vi har fått mer enn det —» svarer han henrykt — «tenk dig, jeg har fått post som bokholder hos kjøbmannen på hjørnet og som forskudd har han gitt mig alt mulig godt med hjem. Kom inn og se!»

På bordet flyter pakker — Gretes husmorøie ser straks at intet mangler. Hans begynner med en gang å pynte treet.

«Tenk at vi to skal ha ordentlig jul igjen —» sier han jublende som en stor gutt.

«Men ennu vet du ikke alt vi har fått —» hvisker Grete — «neste jul blir vi tre — og da først blir det ordentlig jul!»

To mennesker sitter og ser på det tente strålende juletre — mens storstadens kirkeklokker alle kimer det glade budskap inn: budskapet om det fattige barn som var rikt nok til å forløse hele verden!

Gledelig jul!

Biskop Mangers i Stockholm

«St. Olav» har hatt den glede å motta et brev fra Stockholm, hvori der berettes om biskop Mangers besøk i denne by. Som man vil erindre reiste hs. høiærværdighet til Sverige mandag den 9. ds. for efter innbydelse av «St. Ansgars Föreläsningsnämnd» å holde et foredrag om «den katolske Kirkes stilling i Norge» ved invielsesfesten for denne forenings nye forsamlingslokale.

Vår meddeler skriver at biskop Mangers blev hilst med stor takknemmelighet og sympati. På centralstasjonen blev han møtt av monsignore Assarsson og vikariatsekretær pater Leander O. S. B. og ført til biskopens resident, hvor biskop Müller tok imot sin embedsbror. Tirsdag den 10. var så den høitidelige innvielse av forsamlingslokalene, Norra Smedjegatan 28 — i nærvær av begge biskopene, praktisk talt hele Stockholms katolske geistlighet og så mange katoliker som salen kunde rumme.

Sogneprest R. Wehner åpnet festlighetene med en vakker liten tale, hvori han særlig ønsket biskop Mangers velkommen — hvorpå denne besteg talerstolen, som var festlig dekorert med det norske flagg og en kjempebukett krysanter med brede bånd i norske farver.

Foredraget var meget interessant og innholdsrikt i sin utmerkede koncentrasjon, og innledes med en historisk oversikt over Kirkens utvikling i Norge fra landets kristning og frem til våre dager. Det som særlig interesserte var biskopens omtale av St. Franciskus Xaversøstrene — at disse «gjør alt hvad vi ber dem om.» Ti det er *den slags* hjelpere som Kirken trenger!

Likeledes vakte det megen interesse å høre om de nye studiecirkler, hvor man lærer å imøtegå de vanlige angrep på Kirken. Til sist fremviste biskopen utmerkede lysbilleder — særlig blev de tilstedeværende imponert av de mange prektige katolske sykehusanlegg.

Efter foredraget fremførte pater Ansgar Meyer som forelesningsnevndens formann tilhørernes hjerteligste takk til biskop Mangers, hvorpå man gikk over til hyggelig selskapielig samvær. Og — skriver vår hjemmelsmann — «Alla beundrade biskop Mangers älskvärdhet då denne till sist gick från man till man i församlingen och hade ett vänligt ord för var och en.»

} kikkerten.

I en anmeldelse av L. D. Zwilgmeyers nye diktsamling heter det bl. a., om diktet «Munken»: «Munken gir ikke bare en ypperlig skildring av en innestengt munks lengsel efter livet utenfor klostermurene og klosterreglene. Diktet er en hymne til evangelisk kristendom. Den vil gi sig i kast med livet og livsoppgavene ute i verden slik som livet nu en gang er. Den vil ikke stenge sig ute fra verden og livet i den, hverken i klosterceller eller på annen måte.» Det skulde være interessant å vite i hvilket kloster denne anmelder har opholdt sig og hvor lenge opholdet har varet, siden han så bestemt kan uttale sig om munkenes lengsel

etter livet ute i verden? Man får ved lesningen av hans overfladiske betraktninger en anelse om at han ikke har hatt meget med munker å gjøre, men at han gir sig i kast med å uttale sine uforgripelige meninger om hvad munkers sjeloliv og klosterliv i det hele må være, uten å ha kjennskap til dette liv, som det nu engang er. Hadde anmelderen hatt litt erfaring om klosterliv og litt videre horisont om kristenlivets mange oppgaver, da hadde han kanskje forstått at det kan finnes mennesker hvis lengsel etter «det som hører Herren til» (1. Kor. 7, 32) er større enn lengselen etter livet ute i verden og at likesom der hos Faderen er mange boliger, så er det hernede mange veier, livsformer og livsoppgaver der kan tjene som himmelstige.

Bokanmeldelser.

Theo Findahl: Den gule keiservei. (Aschehoug & Co.).

Lektor Findahl har gitt sin ypperlige bok den beskjedne undertittel: **Inntrykk fra Japan.** De som har lest hans tidligere bøker, vil vite at Findahl har en sjelden evne til gjennom enkle bilder og små opplevelser å kaste lys over store, centrale spørsmål. I denne boken har forfatteren gjennom sine inntrykk fra noen måneders opphold i Japan gitt oss en interessant og fengslende innføring i dette oss så fremmede lands institusjoner, familie- og folkeliv. Man får et tydelig begrep om selve idégrunnlaget for japansk samfundsliv: **shintoismen** som stiller japaneren i et slags religiøst forhold til keiseren og staten.

I korte, pointrike kapitler får man klart innblikk i Japans boligforhold, arbeidsforhold, skolevesen, forlystelser m. v.

Ikke minst interessant er bokens fremstilling av kristendommens historie i Japan fra den første kristne misjon, der som bekjent blev grunnlagt av den hellige Frans Xaver, og som etter en kort blomstring blev sågodtsom utryddet ved en voldsom og blodig forfølgelse. Gripende er beretningen om den glede det vakte hos de par tusen katolske kristne da de, etter den lange trengselstid, atter fikk kirke og prester tilbake til sitt land. Det gir som forfatteren sier: «et strålende vidnesbyrd om kvaliteten, troskapen, uholdenheden hos disse japanske kristne, et rikt løfte om den kraft Japan kan komme til å gi kristendommen hvis det engang tar op korset.» Men forfatteren har visselig rett i at det menneskelig sett er små utsikter til at Japan i nær fremtid skulde bli kristent. Slik som han viser oss japaneren i det daglige liv, er det meget i hans livssyn, i hans seder og vaner som gjør ham uimottagelig for kristen livsopfatning og livsførsel.

«Den gule keiservei» er helt igjennem interessant og fengslende. Den gir ved siden av omfattende og allsidig dokumentasjon og personlige iakttagelser tillike kloke vurderinger og konsise, nyanserte og vel avveiede konklusjoner. Den er sikkert en av årets mest leseverdige bøker.

H. J. I.

Ronald Fangen: Som det kunde ha gått. (Gyldendal.)

I dette skuespill, som for tiden opføres på Nationalteatret, har det vært forfatterens mening å lage en rent menneskelig apologi for kristendommen.

Parallelt lar han skuespillets personer gjennomgå to forskjellige utviklingsveier fra det samme utgangspunkt. I

avdelingene: «Som det gikk», fremstilles det faktiske forløp, der som det opplyses har tilknytning til en engelsk retts-sak. Ideen her er kort og godt at syndens sold er døden. Før teppet går ned, er stykkets tre hovedpersoner døde: Den ene myrdes, den annen henrettes og den tredje begår selvmord. Men i avdelingen: «Som det kunde ha gått», blir alle omvendt eller forvandlet som det nu heter, og det hele ender i den skjønneste idyll.

Det har neppe vært noe heldig grep av forfatteren, sett fra et apologetisk synspunkt, å stille disse to rekker op mot hverandre: det faktiske og det mulige eller ønskelige. Det faktiske forløp virker nemlig langt sterkere, langt mer overbevisende enn den fantasifulle utformning av «hvorledes det kunde ha gått». Man får sig ikke riktig til å tro på den raske omvendelse. Derfor virker dette svakt, både apologetisk og kunstnerisk. Det vilde sikkert være blitt betydeligere både som kunst og som forkynnelse om Ronald Fangen hadde latt den gamle mann stå alene som omvendt, misforstått og miskjent i sin nye, gode og hellige tro, men full av fred selv når all jordisk lykke sviktet. I «Som det kunde ha gått» får han både i pose og sekk. Det er nok sant at det kristne liv også har forjettelse for dette liv, men det synes noe betenkelig å lage apologetikk på rent jordisk basis.

Opførelsen på Nationalteatret var stort sett til ære for skuespillerne. De gikk til den vanskelige, for ikke å si håpløse oppgave tydeligvis med den aller beste vilje. Men undtagen kanskje for Stormoens vedkommende, så lykkedes det neppe å overbevise om at «det kunde ha gått» slik det var å ønske. I «Som det gikk» derimot gikk det utmerket.

H. J. I.

Jubileumsskrift for Voss Folkehøgskule.

Julehelsing, et kombinert julehefte og 40-års jubileumsskrift for Voss Folkehøgskule er nu utkommet på A/S Lunde & Co.s Forlag, Bergen. Det er selvfølgelig av størst interesse for alle dem som i årenes løp har vært elever av denne skole. Men også mange andre vil ha stor glede av å lese det. Stoffet er avvekslende og godt sammensatt. Skolens grunnlegger, Lars Eskeland, skriver en stemningsfull og beåndet innledning: Jol. Den nåværende bestyrer, Øystein Eskeland, gir et greit, oversiktlig utsyn over folkehøiskoletanken og Voss Folkehøgskule i disse 40 år. Olav Vevle skriver en glimrende artikkel, som gir en et klart innblikk i de forskjellige ungdomsskolers historie og vilkår før og nu. En rekke gamle elever forteller om minner og inntrykk fra den tid de gikk på Voss Folkehøgskule. Blandt disse elever finnes flere med meget kjente navn. Man får av det de skriver forståelse av at deres folkehøiskoletid har vært av stor og grunnleggende betydning for deres senere åndelige utvikling. Det er særlig Lars Eskelands spirituelle, fengslende foredrag og hans personlige påvirkning som er helt uforglemmelig for dem som har vært under denne store ungdomsførers ledelse og innflytelse. En kvinne av det første elevkull ved skolen minnes i vakre og dyptfulte ord fru Marta Eskeland, som på en så enestående måte varetok sin ansvarsfulle gjerning som husmor og vertinne i de mange slitsomme år. Av stor interesse er Páll Paturssons beretning på færøisk (også med norsk oversettelse) om hans første opplevelsrike ferd fra Færøyane til Norge. Foruten mange andre gode artikler byr Julehelsing også på 3 vakre dikt. I det hele er det et innholdsrikt, vakkert illustrert julehefte.

S. H.

Herhjem me.

Neste nummer av «St. Olav» utkommer 3dje januar.

OSLO. — St. Olavs lokalforening av St. Olavs Forbund hadde innbudt til en diskusjonsaften torsdag d. 12. ds. i anledning av en rundskrivelse fra centralstyret til alle lokalforeningene. Man ønsket å høre medlemmenes mening om: 1) hvad der kan gjøres for å hverve nye medlemmer — 2) hvorledes fremmes boksalget. St. Olavs lokalforening hadde anmodet generalsekretær Barra om å holde det innledende foredrag til diskusjonen om dette emne, og han hadde elskverdig samtykket. — På grunn av den så nær forestående jul var det selvfølgelig ingen overfylt sal, formannen hr. Bruce kunde se utover de han ønsket velkommen — men etter omstendighetene var fremmøtet upåklagelig og vidnet om ikke så liten interesse for Forbundets arbeid. — Hr. Barras innledning var klar og konsis, og han påpekte de forskjellige propaganda- og agitasjonsmidler som stod til disposisjon og hvorav pressen var et av de beste. Kontingenten — 4 kr. pr. år og 2 kr. for hver familiemedlem — var så rimelig at den ikke skulde kunne avholde noen fra å delta i den lægmannsaksjon som St. Olavs Forbund representerer med sitt forlag, sine foredragsarrangements og sin støtte nettop av den katolske presse. I den påfølgende diskusjon deltok sogneprest mgr. Irgens, som understreket Forbundets formål og navnlig fremhevet dets uundværlige tilskudd til «St. Olav» samt hvad dets utsendte foredragsholdere betød for menigheten i de mindre byer. — Frk. Tiberger foreslo forskjellige praktiske midler til å gjøre Forbundets arbeid kjent — Dag Jensen anbefalte den personlige propaganda — pater Vanneuville små flyveblade — frk. Sutter at man detaljert presiserte Forbundets arbeide, hvorom der utspant sig en del drøftelse. Det var klart at diskusjonen rørte ved interessante og vitale spørsmål, for det var gledelig å se hvorledes praktisk talt nesten alle de tilstedeværende etterhvert deltok i den. Man møttes tilsist i et felles ønske om kraftigere innsats, for dette Forbunds utmerkede arbeide — et ønske som forhåpentlig snart går fra ønskenes verden over i virkelighetens! — Diskusjonsmøtets utmerkede leder, formannen hr. Bruce, takket tilsist de tilstedeværende for alle de gode og velfunderte forslag som var fremsatt — og man gikk over til en slik aftens tradisjonelle avslutning.

OSLO. — St. Elisabethskongregasjonens systue avholdt søndag sin årlige juleutstilling i et av St. Sunnivaskolens store, lyse klasseværelser, og som vanlig blev denne utstilling besøkt av mange interesserte. Men den er også alltid verd å se — så megen kjærlig flid og kjærlig omtenkksomhet og kjærlig tålmodighet som den bærer bud om. Ti enkelte av de omsyde klæsplagg er hele små vidundere av disse tre egenskaper! Men både det helt nye og det omsyde er like pent og sterkt og vil sikkert vekke glede og takknemlighet hvor det kommer hen. — og de flittige damer kan være tilfreds med resultatet av den tid, de så uegennyttig hver tirsdag ofrer til sin nestes beste.

og derute —

DEN FARVETE RASE. — Den hvite rases fødselsoverskudd som en lang tid utgjorde ca. 11 promille, er i de siste år falt sterkt og utgjør nu ca. 7 promille. Man har endog det særsyn at England i første kvartal 1932 hadde ca. 60 000

flere dødsfall enn fødsler. Men hvordan stiller forholdet sig for de farvede raser?

Tar vi de fem viktigste av dem: japanerne, inderne, malaierne, kineserne og afrikanerne i den nevnte rekkefølge, så finnes det ca. 64 millioner japanere, og deres tall er ennå i vekst. Fødselsoverskuddet er imidlertid ikke mere så høit som det har vært. Det er i de siste seks år falt fra 15 til 10 promille og synker fremdeles. Hvis kurven fortsettes ennå nogen få år, vil Japan nå sitt maksimum med 67 millioner innbyggere. Det kan imidlertid ikke tale å holde sig stående der medmindre det kan komme i sikker besiddelse av Mansjuriets hvetemarker.

I Britisk India finnes efter folketellingen i 1930 ca. 350 millioner. Fødselsoverskuddet var i lang tid ca. 10 promille, det er falt til 7 promille og er i fortsatt nedgang. Underernæring, influensa og dens følger, den enormt høie barnedødelighet (i Bombay blir av 100 nyfødte bare 62 ett år gammel), foruten de alltid herskende tropesykdommer vil snart gjøre ende på stigningen. Betingelsen for at inderne kan holde sitt maksimum, ca. 370 millioner, er at engelskmennene blir der.

I Hollandsk India lever det ca. 62 millioner malaier, hvorav 41 millioner på Java alene. Blandt javanerne er fødselsoverskuddet ennå ca. 8 promille. Det har vært 11 promille og det faller ennå, om enn langsomt. På Sumatra er befolkningen for tiden i tilbakegang, det er intet fødselsoverskudd og de innvandrede javanere og kinesere forlater øen i stort tall. På Borneo, Celebes og de øvrige Sundaøer er det ingen fremgang for tiden.

I Kina støter overveielser av denne art på den vanskelighet, at man ikke med sikkerhet vet hvor mange innbyggere det finnes. Det oftest citerte tall — 480 millioner — er basert på gjetning. To amerikanske autoriteter som har undersøkt dette forhold meget noie, angir et langt lavere tall, nemlig 300—350 millioner. Som følge av borgerkrig, hungersnød, svære epidemier, skiftevis tørke og oversvømmelser har det vært tilbakegang siden republikkens innførelse i 1911. Den samlede tilbakegang kan anslåes til 25 millioner innbyggere og den årlige tilbakegang utgjør ennå 1—1½ million. Det er særlig de nordvestlige og nordlige provinser som er rammet.

I Afrika med sine 130 millioner innbyggere har i de siste hundre år ingen fremgang i befolkningstallet funnet sted. De svære tropesykdommer hindret dannelsen av en tett befolkning, og det nyttet ikke at metodene til behandling av disse sykdommer forbedres, når det ingen læger er til å bruke disse metoder. Dertil kom at den forøkte kommunikasjon mellem landsdelene befordret sykdommens utbredelse, sovesyken bredte sig fra Uganda som en oljeflekk til alle sider, den gule feber som næsten var utryddet i Amerika, blev overført til Vestafrika, hvorfra den vandret østover mot det indre, og i 1918 føiedes hertil den nye pest, influensaen, med sitt følge av Tungebetendelse og tuberkulose. Fra det år å regne hørte stagnasjonen op og tilbakegangen begynte. Den er ulikt fordelt over det store kontinent, men det finnes uheldige strøk hvor det på samme tid foruten de oprinnelige sykdommer finnes både sovesyke, gul feber og influensa.

I Kamerum, den koloni franskmennene tok fra tyskerne under verdenskrigen, utgjør tilbakegangen 900 000 individer. Og denne tilbakegang er nu blitt øket av krisen som med-

GUDSTJENESTER:

Gudstjenester i Oslo i Julen.

I ST. OLAVS KIRKE:

Søndag 22. desbr.: Kl. 7 stille messe.

Kl. 8¼: Stille messe med katekese.

Kl. 10½: Høimesse m. preken.

Julenatt kl. 24: Midnattsmesse med preken av mgr. Irgens.

1. Juledag kl. 8¼: Stille messe. Kl. 10½: Pontifikalmesse m. preken av pastor dr. Gorissen. Kl. 6: Festandakt m. preken av pastor Bergwitz.

2. Juledag kl. 7 og 8¼: Stille messer. Kl. 10½ høimesse m. preken av pastor Maesch. Kl. 6: Andakt.

Søndag 29. desbr. kl. 7: Stille messe. Kl. 8¼ stille messe m. preken. Kl. 10½: Høimesse m. preken av pastor dr. Gorissen. Kl. 6: Andakt m. preken av pastor Ugen.

Nyttårsaften kl. 7: Pontifikalandakt m. preken av pastor Bergwitz.

Nyttårsdag kl. 7: Stille messe. Kl. 8¼: Stille messe m. preken. Kl. 10½: Høimesse med preken av mgr. Irgens. Kl. 6: Andakt.

ST. DOMINIKUS KIRKE, Neuberggt. 15.

Søndag den 22. desember:

Kl. 8,30: Stille messe.

Kl. 10,30: Høimesse med preken.

Kl. 6: Kompletorium.

Julenatt kl. 12: Midnattsmesse med preken.

1. og 2. Juledag: Gudstjenester som på søndagene.

Søndag den 29. desember:

Kl. 8,30: Stille messe.

Kl. 10,30: Høimesse med preken.

Kl. 6: Kompletorium.

Nyttårsaften kl. 7: Sakramental velsegnelse.

Nyttårsdag: Gudstjenester som på søndagene.

I. ST. HALVARDS KIRKE,

Urtegt. 29:

Søndag 22. desember: Kl. 8: Sangmesse med preken. Kl. 10½: Høimesse med preken. Kl. 5: Sakramentsandakt.

Julenatt kl. 12: Høitidelig midnattsmesse med preken.

1. Juledag kl. 8: Stille messe. Kl. 10½: Høimesse med preken. Kl. 5: Andakt.

2. Juledag kl. 8: Sangmesse. Kl. 10½: Høimesse med preken. Kl. 5: Andakt.

Søndag 29. desember kl. 8: Sangmesse med preken. Kl. 10½: Høimesse med preken. Kl. 5: Sakramentsandakt.

Nyttårsdag kl. 8: Sangmesse med preken. Kl. 10½: Høimesse med preken. Kl. 5: Sakramentsandakt. Om hverdagene utdeles den hl.

kommunion kl. 8, stille messe kl. 8½. Torsdag aften 2. januar kl. 7: Sakramentsandakt.

Fredag, første fredag i måneden, kl. 8: Sangmesse med sakramental velsegnelse. Fredag aften kl. 7: Jesu Hjerteandakt.

JESU HJERTE KAPELL, Stabekk.

Søndag 22. desember kl. 8¼: Stille messe. Kl. 10¼: Høimesse med preken. Kl. 6: Andakt.

Julaften kl. 12: Midnattsmesse med preken og felleskommunion.

1. Juledag kl. 7¼: Sangmesse. Kl. 10¼: Høimesse med preken.

2. Juledag kl. 10¼: Sangmesse med preken. Andakt straks etter. Kl. 7¼ og 8¼ anledning til å motta den hellige kommunion.

Nyttårsdag kl. 8¼: Stille messe.

Kl. 10¼: Høimesse med preken. Kl. 6: Andakt.

UKEKALENDER:

Søndag 22. desember, 4. søndag i advent. Ep. 1. Kor. 4, 1—5; Ev. Luk. 3, 1—6. Mandag. Ferialdag. — Tirsdag. Vigiliedag for Jul. — Onsdag, 1. Juledag: Ep. Tit. 2, 11—15; Ev. Luk. 2, 1—14. — 2. messe: Ep. Tit. 3, 4—7; Ev. Luk. 2, 15—20. — 3. messe: Hebr. 1, 1—12; Ev. Joh. 1, 1—14. — Torsdag, 2. Juledag: Ep. Ap. Gj. 6, 8—10, 7, 54—59; Ev. Mt. 23, 34—39. — Fredag. Johannes, apostel og evangelist † 101. Lørdag. De uskyldige barn. — Søndag 29. desember: Ep. Gal. 4, 1—7; E. Luk. 2, 33—40. — Mandag. Dag i Juleoktaven. Tirsdag. Sylvester, pave † 335. — Onsdag, Nyttårsdag: Ep. Tit. 2, 11—15; Luk. 2, 21. — Torsdag. St. Stefans oktavdag. Fredag. Apostlen Johannes' oktavdag. — Lørdag. De uskyldige barns oktavdag.

Søndag 5. januar: Jesu hellige navn.

fører underernæring og nytteløse vandringer fra sted til sted. Afrikaneren var produsent av råstoffer. Etter prisfallet på disse kan bare de produsenter som bor nærmest ved avskibningsstedene, fortsette. For de andre har den lange og dyre transport fra det indre til kysten ødelagt mulighetene. De må «omlegge sitt landbruk», og da de ingen reserver har, må de suge på labben så lenge.

Krisen har således hatt den innflytelse på de farvedes tallforhold, at hos en gruppe — japanere, indere, malaier — blev fremgangen bremsset. Det er ennå tilvekst, men denne er mindre år for år. Gruppen lever under de avtagende tilveksters lov hvis endelige fasit er stagnasjonen og — i det lange løp — tilbakegangen. Hos en annen gruppe av farvete — kineserne, afrikanerne — fremskyndte krisen den tilbakegang som alt var der. Det samlede resultat av denne utvikling er nu, at den siste gruppes tap på det nærmeste ophever den første gruppes gevinst. De farvete tatt som helhet er med andre ord praktisk talt ophørt å vokse i tall.

NEW YORK. — «Den katolske arbeider», et månedssblad som utkommer i New York og redigeres av Dorothy Wes-

ten har i løpet av to år øket sitt oplag fra 2500 til 110 000 eksemplarer. Bladets innflytelse strekker sig langt over New Yorks grenser — det har således fått en avlegger i Canada og i England har «Catholic Social Guild» startet et blad efter samme mønster, og Australien holder på med å gå igang med det samme.

PATER CHARLES COUGHLIN, den berømte amerikanske radiopredikant og president Roosevelts sterkeste motstander, har stiftet en «Nasjonalunion for social rettferdighet», som på den ene side bekjemper den «sovjettske kommunisme», på den annen side det «hedenske plutokrati». Unionen har allerede 9 millioner medlemmer!

PEKING. — I denne by blev der i september avholdt en utstilling av kinesisk kunst, som vakte stor oppmerksomhet. Den blev arrangert av den berømte kristne maler Lue Ch'an, hvis konversjon i sin tid var meget opsigtsvekkende og som nu er professor i kunsthistorie ved det katolske universitet i Peking.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri. Telefon 10 877. Oslo.